

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Orator Christianvs Caroli Regii E Societate Iesv

Reggio, Carlo

Romæ, 1612

In habenda concione, & post habitam. cap. 17.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68672)

fidens virtuti ipsius, Euangelij, ac verbi diuini, quod est potens perfringere etiam obdurata corda hominum, licet enim magna sit superbia mundi, est tamen vox Domini quæ cōfringit Cedros, & licet non desint flammæ cupiditatis, ac irarum, vox tamen Domini est efficax interciderè flammæ, est vox in virtute & magnificentia.

In ipsa Concione, & post eam. Cap. XVII.

In ipsa Concione quomodo se gerere debeat monerem, nisi per totum hunc tractatum hæc sparsim sub diuersis titulis allata essent, tamen pauca hæc addidero. Primo, accedens ad pulpitum, renouet intentionem gloriæ Dei, & zeli animarum, habendo illud in ore, & corde. Domine labia mea aperies, & os meum annuntiabit laudem tuam, vel illud, Misereor super turbam istam, vel, Domine da verbum euangelizanti virtute multa. Recordetur Pauli dicentis, In Deo, & coram Deo in Christo loquimur. Coram Deo stare est eius præsentiam, ante nos ponere eum magna reuerentia, ac desiderio, vt ipse cognoscatur, & ametur, cumq; magna fide, vt Moyse, de quo dicitur: Inuisibilem enim sicut videntem sustinuit. In Christo loqui, est personam Christi induere, desiderando vt ipse loquatur in nobis, & optando vt tales simus in hoc munere, vt digni simus adimplere quæ desunt passionum Christi in nobis. Secundo, cum primum in suggestum ascendit post reuerentiam genu flexo ad altare exhibitam, salutet auditores aperto capite. Tum cætera pro regionis probato more peragat. In gestu, habitu, motu, ac primis verbis præferat grauitatem, modestiam, humilitatem, sed hæc nullo modo affectata, & ficta sit, sed vera, simplex, religiosa, vultum item serenum atque pacatum componat. Aliqui præferunt vultum ita venerabilem, ac pium, vt videantur solo aspectu dimidium Concionis antequam incipiant, peregisse. Non sit leuis in circumspectando auditores, denique fugiat omnem suspicionem leuitatis & affectatæ grauitatis. Non nimis immoretur dum se componit. Vidi enim aliquando nonnullos, qui longam traherent moram, dum aptant subsellium, pileum, superpelliceum, & alia. Diligenter autem curet, vt teneat in principio vocem naturalem, ac familiarem & moderatam. Tertio, curet quantum fieri potest, vt habeat hunc animum semper paratum, vt numquam ex quacumque occasione turbetur, siue obpaucirat em audien-

Habeat ante se Christum.

Heb. 11.
Dep. 22. 11. 11. 11.

Non turbetur.

tium, siue ob strepitum qui interueniat, siue ob aliam quamcumque causam, & habeat quamdam potestatem ac libertatem, vt etiam si memoria labatur non significet se commoueri. Si enim turbetur animus, omnia male cedent, & auditores rem animaduertent, quæ eos alioquin sefellisset. Quarto, cum inter concionandum sentit se frigide & languide agere, tacite erigat mentem ad Deum, & opem imploret, vertat se ad sanctissimum Sacramentum, vnde poterit spiritum, ac feruorem attrahere. Ex ijs quæ tractat ad sese relatis, siue ex aliquo Scripturæ loco, qui incidat conetur si possit aliquem deuotionis ignem elicere. Excitiat se, sumat animum & vires intendat, ad Deum, ad Christum, ad Sanctos, ad animam suam, ad auditores orationem per aliquam apostrophem conuertat. Quinto, quando in pronunciando aduertit se vti voce, vel violenta, vel in cantum abeunte, vel nimis præcipiti, vtatur sua libertate, nec sinat se arripi dicendi impetu quasi torrente. Interquiescat nonnihil ex aliqua occasione, interponat interrogationem, vt si dicatur: Num satis accepistis quæ dicta sunt? quid ad hæc dici potest? & similia. Vtatur transiitione aut narratione, aut alia industria quam vsus cuius aperiet, & inde ad familiarem suam vocem se recipiat. Sexto, si quod inter dicendum inconsiderate verbum excidat, vbi primum aduertit, addat aliqua quibus explicet melius, vel corrigat, aut mitiget quod dictum est, neque differat in aliam concionem, tum quia non iidem redeunt semper auditores, tum quia tunc facilius corriget, nec lapsus admodum apparebit. Non sit turpe Oratori nostro dicere ad auditorem suum, quod August. præmittit in prohemio librorum de Trinitate ad suum lectorem, Si quid veri comprehenderis, existendo non est meum, at intelligendo, & amando, & tuum sit & meum. Si quid autem falsi conuiceris, errando fuerit meum, sed iam cauendo, nec tuum sit, nec meum.] Septimo, cum videt sibi tempus non suppetere ad omnia quæ parauit dicenda, vel quia in primis capitibus diu immoratus est, vel alia de causa, sit contentus summatim attingere quæ reliqua ex propositis erant, & differre in aliud tempus, vel aliam concionem, ne iustum concionis spatium cogatur excedere. Octauo, quando sentit se ad dicendum valde impeditum, vel ineptum, quod aliquando solet contingere, vel ex malo corporis habitu, vt si pituita voci, & locutioni impedimento sit, aut aliud simile, vel ex Dei voluntate sic permittetis in utilitatem Concinatoris citius

Feruoꝝ in dicendo.

Corrigat quod male dixit.

Si ineptus abruptat concionem.

citius concionem absoluat. Præstat enim maturè dimittere concionem quam inepte tenere, & contra naturam niti. Præfertim quod ipsimet auditores impedimentum ferè animaduvertunt, tacitiq; iudicant esse cessandum: & facile est in secunda parte sermonis post eleemosynas collectas sermonem concludere. Post omnia absoluta optimum est, vt statim sublata ad Deum mente, offerat illi laborem suum, contestans se quidem seminasse, cæterum ipsius Dei esse dare incrementum, ac proinde roget vt ipse gratia sua benignitate irriget, tum ad suum, tum ad populi fructum. Vbi redierit domum, bonum videtur consilium Haymonis in illa verba: Piscatores descenderant, & lauabant retia, Qui verbum Dei loquitur, ait, aliquando quodam puluere iactantia inquinatur, ideo necesse est, vt prædicatione expleta, quod inquinatum est abluatur. Vtile erit petere à Deo cum vera cordis humilitate veniam commissorum defectuum. Si sentit aliquam vanæ gloriæ tentationem quod sibi videatur benedixisse, & habere applausum populi, memor sit, Dei esse non suum si quid bene sit gestum, & donum concionandi esse à Deo cogite. Multos in die iudicij dicturos, Domine nonne in nomine tuo prophetauimus, qui audient, nescio vos. Agnoscat se multa peccasse, seq; ponat in numero eorum qui multa dicunt, & pauca faciunt. Deus per coruos carnes Eliæ dedit, sic per malum Concionatorem aliquos pascit. Sampson ex mandibula Asini potum recepit, & timendum ne audiat, Serue nequam ex ore tuo te iudico. Etiã Deo gratias agat, quod se indignum dignetur suo fauore protegere, & vt opera sua ad tale ministerium, ad tam excelsam finem. Si abiectionis animi tentationem senserit, quod ei concio non successerit, dicat se fecisse quod fecit ex obedientia non ex sua voluntate. Id euenisse quod debebatur imbecillitati suæ: mirandum potius si quando aliter eueniat. Vel dicat vt quidam eximius Concionator, qui licet communiter optimas conciones haberet, cum tamen, sic Deo volente nonnumquam male cederent, rogatus cur ita eueniret? Respondit: Non mihi plus datum est à Deo. Potest etiã humiliter existimare sapè Concionatorem cum sibi minus placuit, plus alijs placuisse, sapè etiã è contra omnino cadere. Vtro autem modo contingat Dei arbitrio sese modestè subijciat. Conducit etiã hic obseruare, quod B.P.N. Ignatius docet in oratione seruandum, vt absoluta Concione post aliquantum temporis Concionator secum ipse dispiciat, quomodo res successerit,

Post concionem.
Offerat Deo,
& oret.

Petat veniã.

Humilitas.

centrit, & si quidem male, inquirat causas, & adhibeat in-
postremum remedia, si verò bene, notet modum quem deinceps
sit obseruaturus. Hac ratione ipse in dies seipso melior euadet.

*Quomodo se gerat Christianus Orator in Quadragesimalibus
Concionibus.* Cap. XLVII.

Vamuis ea quæ hactenus de Christiani Oratoris officio
dicta à nobis sunt, satis esse videantur, vt quisq; intelli-
gat quomodo se gerere debeat in concionibus Quadragesima-
lis ieiunij, placet tamen aliqua de his subijcere aliquantoidi-
stinctius. Cum enim magni laboris opus sit per quadraginta
dies in palestram, & in arenam singulis diebus descendere, &
spirituale certamen contra acerrimos hostes exercere, quàm
esset, vt tanto labori par etiam fructus responderet. Quemad-
modum autem Dux aliquis longa obsidione ciuitatem circum-
dans, aut arcem, & bellica tormenta continuo admouens, non
cessat quoad tandem expugnet, aut hostes sese dedant; ita
planè hæc spiritualis, & quotidiana obsidio, deberet tandem
flagitiosos profligare, & scelus à arcem euertere, vt Hiericon-
tina olim mœnia, vbiis Sacerdotum personaribus corruerunt,
frustra alioqui laboratum, frustra sudatum, si scelus quod ex-
pugnandum fuerat, finita obsidione, vt ante grassetur, &
regnet. Et sanè non tam mirandum quam dolendum est, cum
sæpè vna in ciuitate multi occupentur, verbi Dei satores, su-
doribus eorum tam multis, paucos manipulos in horreum
Domini comportari. Nimirum verendum est vehementer, ne
non solum in causa sit obstinatio auditorum, sed & Conciona-
torum inepti, inanis gloria, pecuniarum cupido; dum sui cõ-
modi, & plausus, & concionis frequentanda causa, magis ea
prædicent, quæ curiosis auribus satisfaciant; quam ad odium
malæ vitæ, & morum correctionem adducant. Deniq; aliqui
sine spiritu, sine zelo, sine charitate loquuntur. Ne igitur diui-
ni verbi pereat fructus, & Concionator loco mercedis, quam
sperare debuerat, seueram loci male occupati, talentiq; si non
absconditi, at proiècti rationem reddat Deo, molestum videri
non debet, si summa quadam capita, in vnum locum congeste-
ro, & in memoriã reuocauero. Antè omnia finis, & scopus de-
signandus, & statuendus, ac penitus figendus antè oculos est.
Modo comparauit Concionatorem in quadragenario opere
Duci obsidenti arcem, iquar nunc similem dicere artis medica
studiofis,

Finis, ac in-
tentio.